

Næringslivets generalstab

Taler

Trygve Bratteli

Dato

1 mars 1953

Sted

Skien

Omstendigheter

Tale til Telemark Arbeiderpartis årsmøte

- 1 Et omstridt punkt i programmet kan bli et forslag om et første skritt til en ny ordning av det en kan kalle de private bedrifters indre konstitusjonelle forhold.

- Vi står overfor visse interessante forhold når det gjelder utviklingen i det
- 5 moderne næringslivet. Denne utviklingen skaper en voksende og maktfull gruppe mennesker som vi kan kalle "næringslivets generalstab". Denne gruppen består i stigende grad av ansatte folk, og de ansettes på annet grunnlag enn deres private aksjeinteresser i vedkommende bedrifter. De kan ha - eller de har ikke - aksjer i de bedrifter hvor de arbeider, men dette hensyn spiller antakelig en
 - 10 stadig mindre rolle ved ansettelse til slike stillinger. Det er stort sett ansatte folk som får en veldig makt ved at de forvalter produksjonsapparatet.

- Samtidig foregår en utvikling som gjør at aksjonærene spiller en stadig mindre rolle i bedriftenes levende virksomhet. Det er en følge blant annet av at mange
- 15 bedrifter og deres aksjer begynner å overleve generasjonene. Til det å eie slike aksjer i slike bedrifter behøver det ikke å knytte seg noen spesiell personlig innsats eller interesse, for den bedrift aksjebrevet lyder på. Aksjonærene kommer da stadig mere på avstand fra vedkommende bedrifter og fyller stadig mindre de funksjoner de etter loven skulle ha blant annet i selskapenes generalforsamlinger
 - 20 eller representantskap. Disse funksjoner blir lagt på mindre grupper av aksjonærer, som regel mennesker fra det samme miljø som ovenfor er kalt "næringslivets generalstab".

- Denne dobbelte utvikling fører til at "næringslivets generalstab" ikke blir
- 25 kontrollert av aksjonærene, ikke ønsker de offentlig kontroll, og de arbeidere og funksjonærer som er knyttet til bedriftene har liten eller ingen innflytelse på ledelsen. Slik som disse forhold har utviklet seg, er det i lengden ikke holdbart.

De ansatte i bedriftene må i forskjellige former få større innflytelse på driften.

30 Det vi har lagt opp i programmet er det første skritt. Det vil medføre blant annet at arbeiderne i cirka 180 av landets største bedrifter vil kunne velge f.eks. en tredjedel av styret i bedriften.

I denne forbindelse presiserte statsråden at det her ikke dreier seg om en
35 forlengelse av fagforeningenes virkeområde. Arbeidernes og funksjonærenes representanter skal ikke sitte i styret for å ivareta fagforeningenes spesielle oppgaver. Det vil fagforeningene selv best kunne gjøre også i framtiden. Skal de føle noe særoppdrag, må det være å bidra til at bedriften blir en trygg og god arbeidsplass for de som er ansatt der. Deres hovedoppgave blir å ivareta de
40 samfunnsmessige interesser i forbindelse med driften.

Jeg håper at programsforslaget - etter partifellenes "saumfaring" - må gi oss noe å stå sammen om ved valget, og trekke opp retningslinjene for et byggende arbeid som vi fortsatt kan få flertall til å lede.

45

Emner

50 Partipolitikk, Årsmøtetale

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/naeringslivets-generalstab>

55

60

65